

Czy Kraków dołączy do miast z ośrodkami literatury?

2026-06-18

Kraków, Miasto Literatury UNESCO, od kilkunastu lat szuka miejsca dla środowiska literackiego. Radni z Komisji Kultury i Ochrony Zabytków rozmawiali na temat projektu Dom Literatury i Języka, który miałby się mieścić na „Wesołej”.

Posiedzenie Komisji Kultury i Ochrony Zabytków odbyło się we wnętrzach Pałacu Potockich, gdzie swoją siedzibę ma Krakowskie Biuro Festiwalowe. Głównym punktem spotkania była prezentacja projektu „Kwartal Kultur na Wesołej – rozwój dzielnicy kreatywnej dzięki współpracy Miasta Krakowa i Województwa Małopolskiego”. Projekt, który jest realizowany wspólnie przez Krakowskie Biuro Festiwalowe oraz Małopolski Instytut Kultury w Krakowie otrzymał dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, FEnIKS, Priorytet VII Kultura, Działanie 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej. Dyrektorka Wydziału Kultury - Jadwiga Gutowska-Żyra wyjaśniła, że projekt zakłada modernizację i adaptację dwóch budynków poszpitalnych przy ul. Kopernika 15 i 15A, które utworzą komplementarną przestrzeń kulturalną na Wesołej. Projekt zakłada powstanie Domu Literatury i Języka przy ulicy Kopernika 15 oraz nowej siedziby Małopolskiego Instytutu Kultury. Radni rozmawiali o części projektu, w której zaangażowane są środki Gminy Miejskiej Kraków, czyli o Domie Literatury i Języka, projekcie, który, jak podkreśliła dyrektorka Gutowska-Żyra, jest naturalną konsekwencją zapisów programu Kraków Miasto Literatury UNESCO (uchwalony dzięki działaniom Rady Miasta Krakowa w 2013 roku). W tej części projektu, realizowanym przez Krakowskie Biuro Festiwalowe, planowana jest adaptacja i modernizacja budynku przy ul. Kopernika 15 wraz z zagospodarowaniem otaczającego terenu. Całkowity koszt zadania wynosi ok. 74 mln 100 tys. zł, z czego przyznane dofinansowanie UE wynosi 32 mln 500 tys. zł. Niezbędny wkład własny Gminy Miejskiej Kraków wynosi ponad 41 mln zł.

Długa droga projektu

Od czasu powstania programu Kraków Miasto Literatury UNESCO Gmina Miejska Kraków czyni starania o to, aby środowiska organizacji pozarządowych, twórców, literatów, tłumaczy, tłumaczek oraz wszystkie społeczności związane z rynkiem książki miały możliwość rozwoju zgodnie z jego założeniami. - Po to żeby móc złożyć dokumentację do FEnIKS przeprowadziliśmy 6-miesięczny proces partycypacyjny uwzględniający przedstawicieli wszystkich środowisk literackich: NGO, twórców, pisarzy i poetów, stowarzyszeń, i zrzeszeń, fundacji ale również środowisk rozumianych szerzej - czyli również tłumaczy, ilustratorów, wydawców, księgarzy, czytelników i czytelniczek – poinformowała Carolina Pietyra, dyrektorka Krakowskiego Biura Festiwalowego. Projekt zakłada integrację przez cały rok około 40 do 50 podmiotów, które właśnie są związane z tymi środowiskami. Dyrektorka Pietyra podkreśliła, że w tym przedsięwzięciu wzięły również udział środowiska naukowe związane z rozwojem języka m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, co pozwoliło na opracowanie możliwych funkcji dla przestrzeni budynku przy ulicy Kopernika 15. Co istotne, projekt zakłada, że tylko 20% powierzchni będzie zamknięte, cała reszta będzie ogólnodostępna, co oznacza, że wiele grup mieszkańców czy odwiedzających miasto będzie mogło tam funkcjonować.

Ciekawym głosem w dyskusji nad projektem było wystąpienie Krzysztofa Żwirskiego, menedżera kultury, kuratora i aktywisty literackiego, który przypomniał, że sam pomysł utworzenia wspólnej przestrzeni dla literatury i języka jest oddolny, ponad kadencyjny i ma już 15 lat. W pierwszym założeniu miała to być „Planeta Lem”, teraz wybór Wesołej i budynku przy Kopernika 15 jest rozwiązaniem bardziej realnym. Wyraził przekonanie, że Dom Literatury i Języka ma szansę być nie tylko miejscem wspólnotowym, łączącym rozproszone środowisko literackie, ale także miejscem świadczącym o roli Krakowa – miasta noblistów i wybitnych literatów – jako ośrodka kształtującego polskie środowisko literackie.

Radny Bartłomiej Kocurek dopytywał o finansowanie zadania przez miasto oraz wyznaczenie inwestora zastępczego, a radna Aleksandra Owca poprosiła o przekazanie informacji na temat podpisanych przez prezydenta promes finansowych, zakładających dofinansowanie z budżetu gminy. Kwestie te zostaną wyjaśnione przed sesją Rady Miasta, w której procedowane będą zmiany w budżecie.

Pozytywnie dla dotacji i budżetu

Podczas posiedzenia radni opiniowali również kilka projektów uchwał. Zarówno projekt uchwały w sprawie zwiększenia dotacji podmiotowej i udzielenia dotacji celowej miejskim instytucjom kultury (druk nr 1345), jak i projekt uchwały w sprawie zwiększenia dotacji podmiotowej miejskim instytucjom kultury (druk nr 1346) uzyskały pozytywną opinię komisji. Również projekty w sprawie udzielenia Prezydentowi Miasta Krakowa wotum zaufania z tytułu rozpatrzenia Raportu o stanie Gminy za 2025 r. (druk nr 1336), uchwały w sprawie absolutorium za rok 2025 dla Prezydenta Miasta Krakowa (druk nr 1349), jak i uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2025 (druk nr 1348) - zostały pozytywnie zaopiniowane przez radnych Komisji Kultury i Ochrony Zabytków.

Projekty uchwał w sprawach nazw

Radni pozytywnie zaopiniowali projekt uchwały w sprawie nazwy ronda (wg druku 1351), proponującej nadanie nazwy Rondo Piastowskie dla ronda położonego w Dzielnicy XV Mistrzejowice, przy skrzyżowaniu ulic: Piasta Kołodzieja, Stanisława Mikołajczyka oraz Srebrnych Orłów. Radni wydali negatywną opinię dla projektu uchwały w sprawie nazwy skweru (druk nr 1350), w którym została zaproponowana nazwa Skwer 6. Kompanii Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica” dla skweru położonego w Dzielnicy I Stare Miasto w ciągu ul. Poselskiej przed wejściem do Muzeum Archeologicznego w Krakowie.